

Scenariusz zajęć:

Poczytaj ze mną

Tytuł lekcji:

JAK ZOSTAĆ LITERACKIM DETEKTYWEM?

Scenariusz lekcji na podstawie książki *Kociotek opowieści*, wyd. HarperKids

Obszar nauczania:

Edukacja wczesnoszkolna, klasy II-III (edukacja polonistyczna, społeczna, plastyczna).

Treści nauczania zgodne z podstawą programową:

Uczeń:

Edukacja polonistyczna:

- I 1. 1) słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- I 1. 2) wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- I 1. 3) słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- I 2. 4) (...) omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji (...)
- I 2. 5) układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy;
- I 3. 1) czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos (...)
- I 3. 3) wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich (...) wskazuje cechy (...) bohaterów; (...) odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości; byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych;
- I 3. 4) wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;
- I 3. 5) eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu;

Edukacja społeczna:

- III 1. 10) wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu;

Edukacja plastyczna:

- V 2. 8) ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem;

Cele:

Dzieci:

- będą doskonalić głośne czytanie i uważne słuchanie czytanego tekstu,
- wzbogacą leksykę,
- poszerzą swoją wiedzę o literaturze,
- poznają fragmenty książki „Kociołek opowieści”,
- będą uczyć się pracy w grupie,
- zilustrują przeczytany tekst,
- dostrzegą w tekście elementy realistyczne i fantastyczne.

Kryteria sukcesu:

Po lekcji uczniowie/uczennice:

- potrafią wskazać elementy realistyczne i fantastyczne (bez nazywania),
- stworzą prace plastyczne nawiązujące do tekstu,
- przeczytają samodzielnie tekst,
- wskażą bohaterów i odkryją miejsca akcji.

Materiały i pomoce dydaktyczne:

- książka *Kociołek opowieści*,
- lupa,
- obrazek z odciskiem palca (załącznik 6), (źródło: Pixabay),
- wydrukowane fragmenty książki (załącznik 1),
- wydrukowane materiały (załączniki), (ilustracja na karcie detektywa, źródło: Pixabay),
- taśma malarska lub masa mocująca (typu blue tac) do przyklejenia tytułów (załącznik 2),
- kartki, kredki.

Metody i formy pracy:

Indywidualna i grupowa, praca z tekstem, elementy kodowania, zabawa ruchowa, plastyczna.

Czas trwania:

Trzy godziny lekcyjne (3 x 45 minut).

Co przygotować przed zajęciami:

- lupę (może być rysunek) i obrazek z odciskiem palca (załącznik 6),
- fragmenty tekstu wydrukowane, przecięte i wymieszane – jest 18 fragmentów dla każdego dziecka po jednym (załącznik 1). Kartki należy złożyć i ułożyć na stole lub podłodze, by były widoczne (jeśli w klasie jest więcej dzieci, można niektóre teksty przeciąć na pół),
- wydrukować załączniki:
 - załącznik 2 – tytuły – wydrukować, rozciąć i powiesić w różnych miejscach w klasie tak, by tekst był z tyłu,
 - załącznik 3 – karta detektywa – 5 egzemplarzy – po jednym dla każdej grupy,
 - załącznik 4 – miejsca akcji – 5 egzemplarzy (po jednym dla każdej grupy) lub można wydrukować dla każdego dziecka,
 - załącznik 5 – karta z bohaterami – dla każdego dziecka.

Przebieg zajęć:**Część I: Zapoznanie z tekstem (45 min)**

1. Dzieci siadają w kole. Nauczyciel/-ka pokazuje dzieciom obrazek z odciskiem palca oraz lupę i pyta, z jakim zawodem się one kojarzą. Dzieci powinny domyślić się, że chodzi o detektywa, jeśli mają trudności, nauczyciel/-ka powinien/powinna ich naprowadzić. Potem należy poprosić dzieci, aby powiedziały, czym zajmuje się detektyw (szukaniem wskazówek, odnajdywaniem zaginionych rzeczy, ludzi, tropieniem, śledzeniem, itp.) Następnie prowadzący/-a zapowiada, że

dziś uczniowie będą się zajmować szukaniem wskazówek i odnajdywać zaginionych bohaterów, ponieważ zostaną niezwykle detektywami.

2. Nauczyciel/-ka informuje, że na środku znajdują się fragmenty tekstów. Uczniowie biorą sobie po jednej kartce z tekstem (załącznik 1) i wracają na miejsca. Nauczyciel/-ka prosi, by kolejno przeczytali swoje teksty. Reszta musi uważnie słuchać, aby zapamiętać, które osoby mają fragmenty tej samej historii, bo według tego będą dobierać się w grupy.

Wariant dla słabiej czytającej grupy: ponumerować teksty, aby uczniowie od razu czytali we właściwej kolejności.

3. Uczniowie siadają w grupach, ustalają kolejność i czytają tekst, zaznaczając trudne, niezrozumiałe słowa.
4. Nauczyciel/-ka prosi, by dzieci odczytały te słowa i wspólnie ustalają ich znaczenie.

Część II: Zabawa w detektywów (45 min)

5. Nadeszła kolej na zadanie dla detektywów. Mają przejść się po klasie i odnaleźć zaginione tytuły swoich historyjek. Następnie wracają z nimi na miejsca i nauczyciel/-ka rozdaje każdej grupie kartę detektywa (załącznik 3). Uczniowie zapoznają się z nią, a następnie wpisują tytuł w odpowiednie miejsce na karcie.
6. Nauczyciel/-ka prosi, by każda grupa zastanowiła się, kto jest bohaterem lub bohaterami ich tekstu i uzupełniła kartę.
7. Każda grupa otrzymuje kartę z pomieszanymi miejscami akcji (załącznik 4) i sprawdza, w jakich miejscach będzie znajdował się ich bohater. Następnie zastanawia się, czy te miejsca są prawdziwe, czy mogą istnieć, czy też nie.
8. Można zrobić zabawę ruchową: dzieci muszą udawać detektywów według wskazówek nauczyciela/-ki, np. skradają się na paluszkach, idą pochyleni/bokiem/kucając, na znak muszą podskoczyć, omijają jakiś przedmiot (chodzi o chwilę poruszania się przed kolejnym zadaniem).
9. Pora na odnalezienie pozostałych bohaterów. Pod każdym odkrytym miejscem została zapisana zaszyfrowana wiadomość, do jej odczytania przyda się załącznik 5. Każde dziecko otrzymuje tę kartę i zamalowuje pola zgodnie ze wskazówką z poprzedniego ćwiczenia. Odnalezione osoby zapisywane są na karcie detektywa.
10. Teraz grupa wspólnie ustala, które postacie mogą, a które nie mogą istnieć. (np. kot – istnieje, gadający kot dentysta – nie, uczniowie, weterynarz – istnieją, gobliny, czarownica – nie).
11. Po wypełnieniu całej karty detektywa przedstawiciele grup odczytują, co zapisali. Następnie nauczyciel/-ka podsumowuje, że teksty są różne, ponieważ należą do różnych gatunków literackich:

O rybaku, który szukał księżycy to baśń, występują tu nieistniejące miejsca i bohaterowie fantastyczni, bohater często wyrusza w podróż, aby coś odnaleźć albo pokonać kogoś złego.

Zęb czarownicy to opowiadanie, czyli krótka historyjka, która może mieć różne formy: być zabawna, straszna, fantastyczna, z zagadką.

Gdy pada deszcz. Przejście to opowieść fantasy, która dzieje się w wymyślonym świecie, a bohaterowie są zarówno prawdopodobni (dziewczynka), jak i wymyśleni (elfy, gobliny).

Kot, który zgubił dom to reportaż. Opowiada on o prawdziwym wydarzeniu i prawdziwych ludziach, zwierzętach.

Kosmiczna katastrofa to kryminał, czyli historia z zagadką przestępstwa do rozwiązania. Dzieje się w prawdziwym świecie, a bohaterowie, choć są wymyśleni, to zachowują się tak jak zwyczajni ludzie, nie mają żadnych niezwykłych mocy.

12. Na zakończenie tej części prowadzący pyta dzieci, jakie one lubią teksty. Czy wolą prawdziwych bohaterów, czy baśniowych, czy lubią fantastyczne przygody, czy wolą realistyczne, itp.

Część III: Praca plastyczna (45 min)

13. Nauczyciel/-ka prosi uczniów, by spróbowali wymyślić, co mogło się dzieć dalej w poznanych tekstach. Dzieci na zasadzie burzy mózgów podają swoje propozycje do każdego tytułu (nie należy przeznaczać na to więcej niż 10 minut).

14. Nauczyciel/-ka prosi, by dzieci wykonały ilustrację pokazującą zakończenie wybranej historii.

15. Dzieci rozwieszają swoje prace w klasie, a nauczyciel/-ka podsumowuje zajęcia oraz pokazuje książkę *Kociołek opowieści*, zachęcając dzieci do samodzielnego sięgnięcia do książki, by mogły poznać prawdziwe zakończenia poznanych tekstów.

O autorce scenariusza:

Magdalena Nogaj jest nauczycielką języka polskiego w szkole podstawowej w Głuchołazach oraz edukatorką. Prowadzi warsztaty z edukacji filmowej i bezpiecznego korzystania z internetu. Współpracuje z Filmoteką Narodową – Instytutem Audiowizualnym jako Liderka Filмотeki Szkolnej. Ukończyła studia stART w Warszawskiej Szkole Filmowej. Trenerka w Fundacji Nowoczesna Polska w projekcie Cybernauci oraz w projekcie transgranicznym: „Usprawnienie czesko-polskiej współpracy w walce z cyberprzestępczością”. W 2015 r. otrzymała nagrodę Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej w kategorii „Edukacja młodego widza”.

